

دستور جلسه شماره (۱)

عنوان :

بررسی عدم اجرای بند (غ) ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی؛ حذف معافیت واردات ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی از پرداخت حقوق ورودی

مرجع طرح موضوع: شورای گفت و گوی استان های مرکزی، خراسان رضوی، اصفهان، آذربایجان شرقی، البرز و یزد

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۱/۰۶/۳۰

شرح موضوع: در ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ برخی از موارد معاف از پرداخت حقوق ورودی مشخص شده اند بر اساس بند غ (اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱) این ماده قانونی واردات ماشین آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز می باشد، از پرداخت حقوق ورودی معاف است.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ در بند ص تبصره ۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است نسبت به وصول منابع حاصل حقوق ورودی (مطابق بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲) کلیه ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی، اقدام نماید.

و همچنین در ماده قانون جهش تولید دانش بنیان که در تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۳ ابلاغ شد داریم:

ماده ۳- به منظور حمایت از صنعت ماشین سازی کشور، بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱ حذف می شود و واردات ماشین آلات و تجهیزات خدمات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی مشمول حقوق ورودی است. دولت موظف است متناسب با ظرفیت تولید کشور و به منظور حمایت هدفمند و مدت دار از ساخت داخل، سالانه حقوق ورودی این کالاها اعم از سود بازرگانی و سایر دریافتهای موضوع بند «د» ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ را تعیین نماید.

در این خصوص با توجه به استعلام انجام شده وزارت امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۱۴۰۱/۵۱۱۲۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ از خزانه داری کل کشور، طی جوابیه تشریح شده است که: قانون بودجه سال ۱۴۰۱ قانون مؤخر نسبت به بند (غ) ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی تلقی می گردد و معافیت های مندرج در ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی در سال جاری قابل اعمال نیست و وزارت امور اقتصادی و دارایی را موظف نموده نسبت به حصول منابع حاصل از این بند و حقوق ورودی مطابق بند (د) ماده ۱ قانون امور گمرکی از کلیه ماشین آلات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی اقدام نماید. همچنین طی نامه مدیر کل دفتر مقررات صادرات و واردات وزارت صمت به شماره ۶۰/۴۶۱۶۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۱۱ موضوع لغو معافیت حقوق ورودی بند (غ) ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی به مراجع ذیربط اعلام گردید.

با توجه به این که حذف معافیت های مقرر در پرداخت حقوق ورودی کلیه ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی با هدف حمایت از صنعت ماشین سازی کشور انجام شده است در حالی که حمایت ها از ساخت داخلی تجهیزات در قوانین قبلی یا دستورالعمل های دستگاه های اجرایی نیز وجود داشته است از جمله دستورالعمل ۱۰۰ ماده های سرمایه گذاری که در سال ۱۳۹۷ از سوی وزارت صمت (فصل پنجم) به سازمان های استانی مربوطه ابلاغ شد و همچنین بر اساس قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸.

از طرفی دستگاه های متولی نیز تماما با لحاظ حمایت از تولید داخل در مورد معافیت حقوق ورودی ماشین آلات تولیدی تصمیم گیری می نمایند و معافیت گمرکی نیز در حال حاضر به همه ماشین آلات و تجهیزات وارداتی تعلق نمی گیرد. واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز از پرداخت حقوق ورودی معاف هستند. از آنجا که در این ماده، معافیت مذکور حذف شده، این ماده با دو ابهام اساسی روبرو می باشد چرا که حذف معافیت ها لزوماً به حمایت از تولید منجر نشده و ممکن است به تورم و کاهش سرمایه گذاری معنی منجر شود و در قوانین موجود که در بالا ذکر شد، مانع قانونی برای اخذ حقوق ورودی از همه ماشین آلات وجود ندارد و اتفاقاً قانونگذار تعیین میزان معافیت را به وزارت صمت (تهاد سیاستگذار) واگذار کرده است زیرا باید به نسبت توان داخلی ماشین سازی کشور این معافیت یا اخذ حقوق ورودی صورت گیرد اما بر اساس اعلام نظر موافقان این موضوع به منظور اینکه موضوع احراز ساخت داخل و چالش های اجرای آن رفع بشود تصمیم بر این شده است که این معافیت در کل حذف شود. بنابراین می توان گفت اگر در اجرای بند غ آن گونه که باید عمل نمی شود مشکل از قانونگذاری نبوده و از نقص در فرآیند اجراست و نهادهای و سازمانهای نظارتی می بایست باید با نظارت آن را مرتفع کنند و همچنین سازمان یا دستگاه هایی که تعریف تعرفه را بر عهده دارند نیز می توانند معافیت ماشین آلات خط تولید را به صورت زمان مند و کاهنده تعریف کنند.

بر اساس اعلام فعالین حوزه تولید، در شرایط موجود اقتصادی که بسیاری از ماشین آلات کارخانجات فرسوده هستند و نیاز به خرید و واردات ماشین آلات و سرمایه گذاری جدید به منظور نوسازی و کاهش مصرف انرژی خطوط تولید می باشند. این تکالیف بند ص تبصره قانون بودجه و ماده ۳ قانون جهش تولید دانش بنیان یکی از موانع کسب و کار می باشد و با توجه به تغییر ارز مبنا برای پرداخت حقوق ورودی و سایر هزینه های مرتبط از جمله مالیات بر ارزش افزوده، سبب افزایش هزینه تمام شده ورود ماشین آلات و خطوط تولید شده و در عمل توجیه سرمایه گذاری جدید صنعتی بیش از پیش دشوار و توان رقابت پذیری واحدهای تولیدی کشور با رقبای خارجی تضعیف می شود. البته افزایش توان تولیدکنندگان داخلی ماشین آلات و تجهیزات، بسیار باعث تحکیم رشد و تولید صنعتی در کشور است و حمایت هدفمند از این صنایع می تواند ضمن ایجاد اقتصادی مولد، درونزا و برون گرا به میزان قابل توجه ای سبب صرفه جویی ارزی شده و ارزآوری نیز به همراه داشته باشد. اما سوالی که از سوی تولیدکنندگان داخلی درباره هدف از این بند قانونی مطرح شده این است که آیا در نهایت اثر بخشی این موضوع در حمایت از تولید داخل موثر خواهد بود یا نه. آیا گزارش کارشناسی در مورد اینکه توان ماشین سازی و شرکت های دانش بنیان در بخش تولید ماشین آلات به چه میزان است در دسترس می باشد؟ و اینکه اینگونه افزایش هزینه واردات کلیه ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز تولید چقدر می تواند به ارتقاء صنعت ماشین سازی ایران کمک نماید؟

با توجه موارد بالا برخی شوراهای گفت و گوی استانی از جمله استان مرکزی، اصفهان و خراسان رضوی و آذربایجان شرقی، البرز و یزد از دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی درخواست نموده اند تا بررسی این موضوع را در دستور کار قرار گیرد.